

Tempering consumptiegroei?

Auteur(s):

DNB

*Deze rubriek wordt maandelijks samengesteld door Niek Nahuis en Maarten van Rooij van de Nederlandsche Bank.***Verschenen in:**

ESB, 85e jaargang, nr. 4284, pagina 983, 1 december 2000

Rubriek:

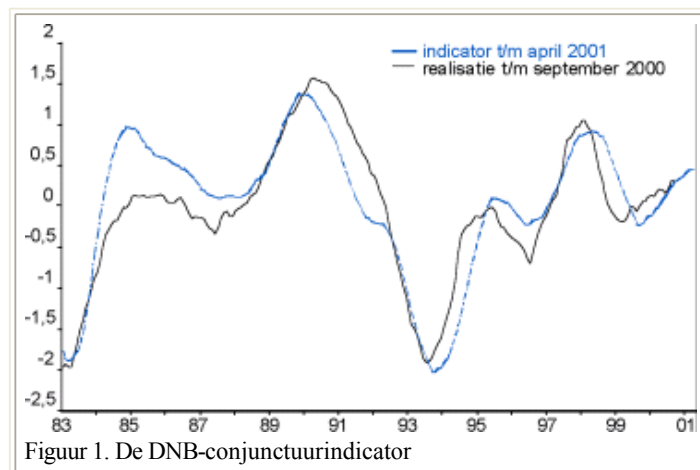
DNB-Indicator

Trefwoord(en):

conjunctuur

Vooralsnog zijn er geen tekenen van een sterke omslag in consumptiegroei. Wel kan deze in de toekomst af gaan zwakken door afnemende vermogenseffecten.

De DNB-conjunctuurindicator (zie [figuur 1](#)), die ditmaal vooruitblik tot en met april 2001, duidt op een aanhoudend gunstige conjunctuur. Wel zwakt het stijgingstempo van de indicator licht af, wat een geleidelijke afname van de groei naar een trendmatig niveau impliceert ¹. Dit beeld komt overeen met de eerste realisatiecijfers voor het bbp in het derde kwartaal van 2000. Hieruit blijkt dat de Nederlandse economie nog altijd een robuuste ontwikkeling doormaakt, hoewel minder uitbundig dan in de voorgaande drie kwartalen. De volumegroei van het bbp ligt met 3½ procent echter nog altijd boven de trendmatige groei.

Figuur 1. De DNB-conjunctuurindicator

Lichte tempering consumptiegroei...

De consumptieve bestedingen van consumenten zijn jarenlang de stuwende kracht achter de robuuste ontwikkeling van de Nederlandse economie geweest. Aangespoord door de sterke werkgelegenheidsgroei, het gunstige beursklimaat en de lage rente in combinatie met de sterk gestegen huizenprijzen, droegen de consumptieve bestedingen in belangrijke mate bij aan de groei. Hierdoor bleef ook ten tijde van de Azië-crisis de economie voortvarend groeien. De jongste cijfers laten echter zien dat de bijdrage van de consumptiegroei de laatste twee kwartalen licht is verminderd in vergelijking met voorgaande jaren.

...kan worden versterkt door vermogenseffecten...

Vermogenseffecten hebben via de consumptieve bestedingen een belangrijke impuls aan de Nederlandse economie gegeven. In hoeverre dit voortduurt hangt af van de ontwikkelingen op de aandelenbeurzen en de huizenmarkt. De beurzen hebben wereldwijd te maken met aanhoudende onzekerheid, waarbij vooral technologiefondsen forse correcties moeten incasseren. Zo staan eind november de Nasdaq en de Dow Jones index respectievelijk een kwart en een tiende lager dan in januari en vertoef de Nederlandse AEX op hetzelfde niveau als begin dit jaar, terwijl de aandelenkoersen in voorgaande jaren gemiddeld met meer dan vijftien procent per jaar stegen.

Naast de beursontwikkeling heeft de Nederlandse huizenmarkt een aanzienlijke impuls aan de economie gegeven. Via oversluitingen van hypotheeklen hebben veel gezinnen een fors gedeelte van de gestegen overwaarde van hun eigen woning verzilverd. Uit een eerder dit jaar gehouden enquête in opdracht van de Bank bleek dat een aanzienlijk deel hiervan de afgelopen jaren is besteed ². Hoewel de huizenprijzen tot op heden zijn gestegen, maakt de gestegen hypotheekrente het oversluiten van hypotheeklen minder aantrekkelijk dan voorgaande jaren. Zo ligt het aantal oversluitingen in het derde kwartaal reeds 32 procent lager dan een jaar eerder.

...maar vooruitzichten blijven vooralsnog gunstig

De terugloop in het aantal oversluitingen en de toegenomen onzekerheid op de aandelenbeurzen kunnen een verdere afzwakking van de consumptiegroei impliceren. Het gedaalde vertrouwen van consumenten lijkt dit beeld op het eerste gezicht te bevestigen. De deelindicatoren tonen echter dat dit vooral het gevolg is van een minder positieve inschatting van de economische situatie. De bereidheid tot het doen van grote aankopen staat daarentegen nog altijd op een hoog niveau. Ook het vertrouwen van detailhandelaren, de verkopers van consumptiegoederen, geeft een indruk van de bestedingsdrang van Nederlanders. Deze indicator staat op een historisch hoog niveau en laat vooralsnog geen afzwakking zien. De omzetvooruitzichten voor de detailhandel blijven daarmee goed. Tot slot stimuleert het nieuwe belastingplan volgend jaar de consumptie in belangrijke mate, aangezien de koopkracht sterk stijgt. Door de btw-verhoging per 1 januari 2001 zal de consumptiegroei reeds in het vierde kwartaal van dit jaar een impuls krijgen, al is deze van tijdelijke aard. De aanschaf van een auto in december in plaats van in januari scheelt immers gauw enkele honderden guldens

1 De referentiereeks is overigens nog niet aangepast aan de nationale rekeningen van 1999.

2 Zie het artikel Het Nederlandse publiek gepolst over gebruik hypotheccair krediet, [Kwartaalbericht](#), De Nederlandsche Bank, juni 2000, blz. 31-43.